

מסורת הש"ס

(א) רש"ל מוחק ג' תיבות אלו, (ב) תמורה ו, (ג) א' נע' תוס': לקמן קטו. ד"ה אלתמה], (ד) אמר לך, (ה) [דברים כד, (ו) י"ל וסיפא, (ז) ושם בתו ד"ה והאמר רבי יוחנן ועי' שטרף כא: תוס' ד"ה אמר רב פפי], (ח) עי' מ"מ פ"ג ממלוה מה שמדיר בשם הרשב"א,

הגהות הב"ח

(א) גמ' והא קתבנ ליה קמין: (ב) שם משום הא לא אירא (כרי קאמר) תא"מ וי"צ ס"א חסורי מיחוסא ורבי קתני: (ג) שם נמוח נמי לא גזירה שמא יכנס לנימוח: (ד) תר"ק קלינא וכו' אס יודעין ששכרו בדפוריטית וכן משמע בפ': (ה) ד"ה השתא שהרי לא השתה אותו אלא: (ו) ד"ה ובי שכר וכו' לבדו נמי לא תשיבא:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ואת. לכן מפר"ט כו' ועוד נראה לר"ת כו'. י"צ וכן פי' הרא"ש ועוד אצל הרמב"ם ורמב"ן ורשב"א וש"ס מפשטים כפירש"י החורשות וכן מחרישה דמתני' מחרישה משם וקושת תוס' תירץ בספ"א דמתני' מייתי בעבר ומשכנו וכוה מפורץ קושת תוס' ד"ה מחזיר כו' ומש"ש זיל אהדריה ר"ל בשעת מלאכה דא"י להחזיר כלי אי"נ אלא בשעת מלאכה ודוקא הנריך לגוף אדם או כלי אי"נ אלא ש"ד כמו גלושת כו' א"כ והרמב"ן והרשב"א חילקו דאף לכתחלה מותר למשכן אלא בשעת מלאכה כלי אי"נ וכה"י צירושאמי אלא דעת הרמב"ם כוה כדעת תוס' דכלי אי"נ אסור לעולם למשכן ואם משכנו חייב להחזיר מיד והר"ם תירץ דמתני' מייתי בנתנו מדעתו ואפ"ה חייב להחזיר וי"כ הרמב"ם אחד כו' ואחד תמנו לו מדעתו וכו"ש בש"ע שם (בב"מ פ"י ז) סעי' טו וע"ס כעני' יב דפסק דכלי אי"נ מחזיר מיד וע"ס בבב"ה אצל בסקף סעי' ו' כתב ומחזיר אותם בשעת מלאכה והעיקר כדעת רמב"ם דמחזיר מיד:

גבי צעל הנית. כלומר בזכותא דצעל הצית איכא תרי חזקי לזכותו: **והא טבע ליה קמן**. ומה עדים שחצנו אותו מנרימין: **ודלמא לנחר הכי**. דלזלי עדים מהתם פרעיה זו זיוס דלא עבר בצל תלין: **כל זמנו**. עד שעבר עליו: **ולעולם**. בתמיהה. ובצביל שחצנו כל היום ולא נתן יהא שכיר זה נאחמן לעולם לומר לא התקבלתי ואם רואה צעה"צ ליטבע לא נאחמן וכי כל כך השהה שכיר שכרו: **א"ר חמא בר עוקבא כנגד כל היום של צניעה**. יום אחד לאחר זמנו נתנו לו חכמים ליטבע ויטול: **בתנאי המלוה אם חצירו**. והגיע זמן ולא פרע לו: **לא ימשכנו**. אפי' בשוק אלא צב"ד: **ולא יכנס לניסו**. בגמ' מפרש במאן קאי: היו ומשכנו בשניהם: **נוטל אחד ומחזיר אחד**. צשעה שהוא נריך לזה יחזירנו לו משום החזרת העצות ויעכב את השני וכשילטרך זה לשני יטול זה את הראשון ויחזיר את השני כדמפרש ואזיל מחזיר את הכר צלינה ואת המחרישה ציוס: **מס**. הלوه אין משיב העצות ליורשין שאין כאן מלות העצות אלא ימכרנו ויגבה חוצו דהשצ תשיב לו כמיהם) ולא ליורשין: **שלישים יוס**. זמן צ"ד: **גמ' ושליח צ"ד מנסה נסוח**. אף הוא אינו רשאי ליכנס לביטו ולמשכנו אלא רואהו בשוק ומנתק דבר שאותו צידו ממנו: **ממשנין**. משמע בתוך הבית: **חיליה מתוך הבית** משמע דהא ריחיים ורכב צנו ציתה שכיח: **לעולם כצעל חוב**. קאמר ולא תידוק מינה הא כלים אחרים חבול דככלים אחרים עובר משום לא תנא אל צינו ולהכי אינטריך להוסיף לאו שני משום ריחיים ורכב וחד משום לא תנא אל ציתו: **ממשמע שנאמר בחוץ פעמוד**. ויזילא אליך את העצות וכי איני יודע שהשליש יזילאנו אלא מי יזילאנו אם לא צעה"צ: **מאי לאו לרבות שליח צ"ד נו'**. שיכנס לתוך הבית וה"ק והאיש דהוא שליח צ"ד ואשר אתה נושה בו יזילא אליך: **לא**

אבל ממא זמן חיוביה רמי אנפשיה ומידכר וכי שכיר עובר משום בל תגזול התם תרי חזקי חבא חדא חזקה גבי בעל הבית איכא תרי חזקי חדא דאין בעל הבית עובר משום יבל תלין וחדא דאין שכיר משהא שכרו והבא חדא חזקה: אם יש עדים שתבעו הרי זה גושבע ונוטל: והא ^(א) קתבעו לקמן א"ר אסי אשתבעו בזמנו ודלמא לבתר הכי פרע אמר אביי שתבעו כל זמנו ולעולם ^(ב) (לא פרע ליה) א"ר חמא בר עוקבא כנגד אותו היום של תביעה: **בתנאי המלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד יולא יכנס לביתו ליטול משכונו שנאמר** ^ב בחוץ תעמוד ^ה היו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד ^ו ומחזיר את הכר בליילה ואת המחרישה ביום ואם מת אינו מחזיר ליורשיו רשב"ג אומר אף ילעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום ומשלשים יום ולהלן מוכרין בב"ד: **גמ'** אמר שמואל ^א שליח ב"ד מנתח נתוחי אין אבל משכוני לא והתנן המלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנין ^א א"ל שמואל אימא לא ינתחנו אלא בב"ד הכי נמי מסתברא דקתני סיפא לא יכנס לביתו ליטול משכונו מני אילימא בעל חוב מרישא שמע מינה אלא לאו שליח ב"ד אי משום הא לא איריא ^א ה"ק המלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנים ובעל חוב אפי' נתוחי נמי לא ^א שלא יכנס לביתו ליטול משכונו מתיב רב יוסף ^ב לא יחבל ריחים ורכב הא דברים אחרים חבל ^א לא תחבל בגד אלמנה הא של אחרים תחבל מאן אי נימא בעל חוב הא כתיב ^ג לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו אלא לאו שליח ב"ד תרגומה רב פפא בריה דרב נחמן קמיה דרב יוסף ואמרי לה רב פפא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף לאעולם בבעל חוב ולעבור עליו בשני לאוין ת"ש ממשמע שנאמר ^ב בחוץ תעמוד איני יודע שהאיש אשר אתה נושה בו יוציא אלא מה תלמוד לומר ^ב והאיש לרבות שליח בית דין מאי לאו שליח בית דין כבודה לא

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיג.

ונוטל הכי פירושו יציא ראהי ששכרו ואז יהיה נשבע ונוטל ^א והיכא דקתני המע"ה היינו יציא עדים שקלץ לו שמים שהעדים יודעים הקליהא אם יודעין ששכרו ^א כדפרריך וכן משמע בפרק כל הנשבעין דקאמר עלה ראהי דלשלם קתני ראהי דלשבע לא קתני משמע דנשבע ונוטל היינו שיציא ראהי ששכרו ויהיה נשבע ונוטל:

השתא דמטא זמן חיוביה רמי אנפשיה ומדכר. וא"ת

א"כ בזמנו אמאי נשבע שכיר ונוטל לימא צעה"צ איני זוכר עתה אצל הניחו לי עד שיעלה עמוד השחר שאזכור אם נתמי אם לאו כיון שאחר זמנו אנו פוטרים אותו מטעם זה ועוד קשה צמודה במקתא אמאי אין צעל הצית נשבע דרמי אנפשיה ומידכר שלא ישבע לשקר וי"ל דחזקה שאין צעה"צ עובר בצל תלין לא מהני אלא היכא דאיכא חזקה דאין שכיר משהה שכרו צהדיה כמו שאפרש בסמוך ואם היה יכול צעה"צ לטעון הניחו לי עד שיעלה עמוד השחר לא הימה כאן חזקה דאין שכיר משהה שכרו שהרי לא השהה ^(א) אמו אלא חצנו ממנו צב"ד ולא רלו ליתן לו ושהו אותו לעמוד השחר: **וכי שכיר עובר בבבא תגזול**. וא"ת צעל הצית נמי אית ליה הך חזקה שאינו עובר בצל תגזול וי"ל דחמיר ליה לאו אחד כמו שנים אי"נ בלאו הכי משני ליה שפיר וא"ת ומ"מ איכא חזקה דאין צעה"צ עובר בצל תלין כנגדו והוא צרי וצרי והמע"ה וי"ל דחזקה של צעל הצית אינה חזקה טובה כשל שכיר דיומנין לא רמי אנפשיה למידכר והוא לן למימר דנשבע ונוטל וחזקה דאין שכיר משהה שכרו לבדו ^(א) לא חשיבא כחזקת שכיר אלא כששתיהן ביחד הוו כנגד חזקת שכיר והוי צרי והמע"ה:

והא תבע י"ה קמן. ס"ד השתא אם יש עדים שחצנו היינו אפי' אחר זמנו ולכן פריך דמה אנו צריכין לעדים הלא תוצעו השתא צפינו ולמאי דס"ד הוה מצי למיפרך אמאי נשבע ונוטל אלא פריך שפיר: **ולעוררם**. פי' צקונטרס וכי שכיר משהה שכרו כ"כ ואינו מיושצ דאין צוה ראהי שנפרע דחזקה דאין שכיר משהה שכרו אינה מועלת אלא היכא דאיכא חזקה דאין צעה"צ עובר בצל תלין צהדיה ובל תלין **את** **החרישה ביום**. קשה לר"ת דמניא צסוף פירקין (דף קטו). חבל זוג של ספרים ואמד של פרות חייב משום צ' כלים ופירש צקונטרס פרות החורשות וחייב עליהם החובלן לפי שעושין אוכל נפש א"כ היאך נטל את המחרישה דקתני ומחזיר ^(א) הא עבר כי נפש הוא חובל ועוד דאין נראה לחייב אלא דוקא דומיא דריחיים ורכב שמתקנים האוכל עצמו בכלי [א] לכן מפרש ר"ת זמד פרות היינו פרות המרכסות בתצוהא וגרים ר"ת נמי זוג של מספרים ולא גרסינן זוג של ספרים וכן גריס ר"ח והם מספורת של ירק או לגזוז צית השחיטה כדאמרין בצבורות (דף כה). שדרךך היה לגזוז אצל פרות החורשות לא מיקרי כלי שעושין אוכל נפש ועוד נראה לר"ת דמחרישה דהכא לאו היינו מחרישה שחורשין צה את הקרקע דנראה דלא מייחייב בהשבת העצות אלא בכלי העשוי לגוף האדם ולהנחתו ועוד דמוקי בגמ' דמחרישה דכספא ואין דרך לחרוש קרקע דמחרישה של כסף אלא נראה לר"ת דהיינו מגרדתא שמגרדין זו צני אדם צצית המרחץ כדאמר בפרק חצית (שבת דף קמו:) עבדא ליה אימיה מגרדתא דכספא וכן בפרק מציאת האשה (פסחות דף סח.) דמחרישה דכספא פר"ח דהיינו מגרדתא: **אימא לא ינתחנו אלא בבית דין**. וא"ת מנין דניתוח אסור לבצע חוב ואומר ר"י דמדרבנן הוא כדאמר בסמוך צעל חוב ניתוח נמי לא גזירה שמא יכנס צציתו: **ורחורי מיחוסא והכי קתני**. תימה דקאמר חסורי מיחוסא כדי לדחות וי"ל דאין לחוש כיון שאינו מגיה כ"כ ורוב ספרים גרסי הכי קאמר:

מנע

עין משפט
נר מצוה

קבו א ב מיי פ"א מהל' שכירות הל' ו ועין שם סמג לאחין קפא טור ש"ע ח"מ סי' פט סעי' ג: קבא ג ד מיי פ"ג מהל' מלוה ולוה הל' ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' לו סעי' ו: קבב ה מיי שם הל' ו ועין צהשגות ונמ"מ טוש"ע שם סעיף יח: קל ו מיי שם הל' ה טוש"ע שם סעי' טז: קלא ד מיי שם הלכה ו טוש"ע שם סעי' יח: קלב ה ט מיי שם הל' ד ועין שם טוש"ע שם סעי' ו:

קלב ה ט מיי שם הל' ד ועין שם טוש"ע שם סעי' ו: י (מיי) שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1 לא תעשק את רעך וְלא תגזול לא תלחץ פְּעֻלַּת שֹׁכֵר אֶתְּךָ עַד בֹּקֶר: ויקרא יג 2 בחוץ תעמוד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נוֹשֶׂה בוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הָעֵבֹט וְהַחֲזֹה: דברים כד יא 3 לא יחבל רחוק וְרֹכֵב כִּי נָפֵס הוּא חֵבֶל: דברים כד י 4 לא תשה משפט גֵּר רָחוֹם וְלא תחבל בְּגֵד אֶלְמָנָה: דברים כד יז 5 לא תשה ברֶעַךְ מִשְׁאֵת מֵאוֹמֶה לֹא תָבֵא אֵל בֵּיתוֹ לָעֵבֶט עֲבֹטוֹ: דברים כד י

מוסף רש"י

וכי שכיר עובר על בל תגזול. לקבל שכרו צ' פפמים (שבועות סח:).